
ASPECTS OF SINGLE-CHILD EDUCATION AND SOCIALIZATION IN CONTEMPORARY FAMILIES

Dumitriu Constanța^{1*},
Brînzucă Marcelica²,

¹“Vasile Alecsandri” University of Bacău, 157 Marasesti Av., Bacău, 600115, Romania

² School of Hangu, Neamț, Romania

Keywords: *single-child socialization, single-child development, educational climate, educational activities, group methods.*

Abstract

The work addresses issues related to single-child education and socialization in the contemporary family from a theoretical and a practical perspective.

The research purpose is to design a global synthetic profile of the educational climate in the single-child family, and to demonstrate that the intellectual and the socio-economic level, together with the parents' attitude can influence the education and socialization of the only child. Throughout the descriptive-constatative research, several methods of data collection and interpretation and research tools have been used: the questionnaire, the social survey carried out at the child's home, the constatative experiment, the psycho-social observation and statistical analysis.

The sample comprises 46 parents and 46 only children that are primary school attenders, aged between 7 and 11. The analysis of the data obtained in the research confirms the general and the specific hypotheses regarding the differences between the attitude of single-child and multiple-child families toward education and socialization.

The main problem within the educational climate of the single-child family is that of the balance between authority and responsibility, affection and discipline, guidance and independence.

1. Introduction

Ecaterina Vrasmas (2002) considers that *the secret of education lies in the art of mediating between forbearance and sternness, between activation and moderation.*

Single-child family issues have been approached in relatively less studies, probably due to the fact that pedagogical concerns have been always oriented towards solving the general problems faced by multiple-child families. Nevertheless, the only child has become over time the subject of several studies, psychological, sociological, pedagogical theories; more interest is currently

* E-mail: constanta.dumitriu@ub.ro, tel. +4-0234-580-050

manifested in the specificity of the educational climate in single-child families (Mitrofan, I., Mitrofan, N., 1994; Voinea, M., 1996; Moisin, A., 2001; Turliuc, M-N., 2004). The replacement of traditional “moral” economy with market economy is held responsible for the disruption of behaviours and values, including the tendency of “civilising” marital relationships and opting out for a single child.

Educational practice emphasizes several difficulties of social adaptation met by school-age only children who are overprotected, whereas parents’ ensuring a balance between authority and responsibility, affection and discipline, guidance and independence facilitates the process of genuine socialization. Sociologically, there has been a shift of interest towards the process of social component formation; in other words, the focus is on building the acquired component of personality as a whole and not on unifying the clashing “social” and “individual” selves. Some theories concerned with explaining the social can be brought into discussion: *functionalism* (Durkheim, E., Parsons, T.), *symbolic interactionism* (Mead, G.H.), *phenomenology* (Schutz, A., Luckmann, Th.), *dramaturgical model* (Goffman, E.), *ethnomethodology* (Garfinkel, H.), *cognitive sociology* (Cicourel, A.) and *constructivist structuralism* (Bourdieu, P).

Considering the learning theory perspective, Ann Birch (2000) revises three such theories used to examine the development of complex behaviours, concepts and habits. Two of them are based on *conditioning processes* that help the formation of new associations between objects and events from the environment and individual responses; the third theory, *social learning theory* asserts that behavioural changes can be determined through the observation, identification and imitation of the behaviour of others.

The process of socialization within the family is a social learning process with different stages (Șchiopu, U., Verza E., 1993), in which individuals get trained for specific roles within institutional hierarchical structures. As specified by Elisabeta Stănciulescu (2001), primary socialization is initiated ever since birth and represents the process in which the first social universe of an individual is built as both reality and signifying system. Along this process, the agents of socialization (parents, relatives) assume the role of selecting influences, constituting a “filter” between the child and objective structures. Through the interiorization of language, the child is provided with models, norms, rules, conduct programs; in addition to the cognitive dimension, primary socialization also implies the affective dimension, the child identifying himself/herself emotionally with the “significant other”.

Secondary socialization ensures learning institutional roles; the agents of socialization are perceived as official representatives whose emotional identification is much restrained, while the cognitive and normative components are combined. It follows that primary socialization has an essential role in building the basic structures of the Self and of the world and in the orientation of the *candidate to humanity* towards the world.

The *single-child* phenomenon has generated different opinions and positions concerning the specificity of the family environment, which is deemed to be an incomplete, educationally poorer and even frustrating environment. It is supposed

to be devoid of the basic social component which includes the dichotomy “rivalry – solidarity”, as well as entering diverse roles and obligations, relating to same-age peers; under such circumstances, the child-parent relationships may often turn unfavourable.

Reverse positions are taken by specialists who consider that single-child families provide a normal educational environment, where children are well-bred and properly educated; moreover, the single-child solution satisfies the parents’ maternity instinct and the current interests of the child who does not have to share parents’ generosity and affection with others.

Many authors claim that it is not the number of family members that favours or prevents the social inclusion of the child, but the educational awareness which regulates the relations between parents and children. Therefore, the characters of the only child may be "caused" and he /she not does not become a problem, unless the parents, through their education, contribute to enhancing negative moral traits such as: selfishness, individualism, stubbornness, laziness. All these can be avoided providing that parents act timely and tactfully. There is no special pedagogy of single-child education, the purpose and the tasks are the same, what makes the difference is only the conditions.

2. Material and method

The theoretical arguments underlined above, as well as the observations generated by educational practice emphasize the existence of certain factors, which are specific to single-child families and liable to influence his/her level of education and socialization.

The research purpose is to shape a global synthetic profile of the educational climate in the single-child family, and to demonstrate that the intellectual level and the socio-economic status, together with the parents’ attitude can influence the education and socialization of an only child.

The general hypothesis, supported by a constative-descriptive research, is the following: are there characteristics determined by the attitude of single-child parents, by their socio-economic level and their preoccupation with the child’s education? If so, how do these characteristics influence single-child education and socialization?

Specific hypotheses:

Specific hypothesis 1. There are differences between single-child and multiple-child parents in terms of their attitude to child education and socialization. Specific hypothesis 2. There are differences in the level of education and socialization registered among pupils coming from single-child families, depending on the parents’ high/low socio-economic status.

Research variables and their operationalization:

1. *The variable of parents’ attitude toward single-child development* has been operationalized according to three criteria:

- Attitude of the single-child family toward school;

- Attitude of the single-child family toward the child's school mates and friends;
- Attitude of the single-child family toward the child's involvement in daily life activities.

2. *The variable of single-child education and socialization* has been investigated as follows:

- Level of education based on grades obtained by students in the first semester of 2010-2011 school year;
- Level of socialization (integrated - unintegrated) depending on the child's social status within the student group.

3. *The variable of socio-economic level for single-child family* concerns the child's living conditions (proper/improper) and income per family member: low – under 300 lei; high – over 700 lei.

The *sample* investigated comprises 46 parents, respectively 46 school-age only children (aged between 7 and 11) who are attending primary school. In order to achieve the first objective (emphasizing the general perspective concerning the attitude of single-child family toward the child's development), two groups of subjects have been used: an experimental group of single-child parents and a control group and multiple-child parents. The parents have been selected according to the single-child variable.

The control group was established through a random selection in which the characteristics of the experimental group were preserved; it is only the number of children in each family that made the difference between the two groups. Moreover, students from single-child and multiple-child families are evenly distributed as far as their grade and gender are concerned. The comparative analysis of the characteristics of children belonging to the two groups is presented in Table 1.

Table 1. *Distribution of subjects on school grades*

Grade	1st grade	2nd grade	3rd grade	4th grade	Total
Experimental group	12	8	10	16	46
Control group	12	8	10	16	46
Total	24	16	20	32	92

To reach the second objective (highlighting the specificity of the single-child family based on the differences concerning the socio-economic level of the family), the single-child group was exclusively targeted.

The research methods and tools used have been: the questionnaire, the constative experiment, the social survey, the analysis of school documents.

For the variable of *parents' attitude toward single-child development*, a questionnaire has been administered to both single-child and multiple-child families. It is a 24-item questionnaire structured into:

- Parents' attitude to school;
- The importance of asking for complementary school-related tasks;
- The interest manifested and help provided by parents in solving students' school tasks;
- Parents' attitude toward the child's play mates;
- Parents' attitude toward the child's conduct within a group;
- Supervising the child's group relations;
- Parents' attitude toward the children's daily life (concerning three types of behaviour: concession, rejection and guidance).

3. Results and discussions

Regarding the importance attached by the family to the education received by the child in school, we can notice that 76.08 % of single-child parents manifest a positive attitude, acknowledging the role of formal school education in the psychosocial development of the child; in families with more children, 56.53 % of the parents share the same opinion. There is a difference of 20% between single-child and multiple-child families, which leads to the idea that there is a clearer orientation of single-child families toward education received in school (Fig.1).

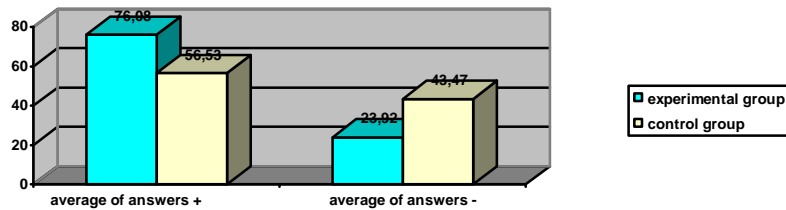

Figure 1. Frequency of responses given by the two groups regarding the importance of formal education

Single-child parents invest special attention in both formal education and knowledge obtained as a result of non-formal education (69.56%; figure 2).

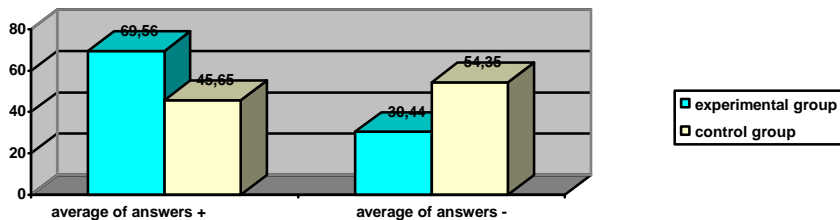

Figure 2. Frequency of responses regarding the importance attached by family to non-formal education

They consider that such information, obtained by children's participation in various extracurricular activities, completes effective formal education, and school and family are the only ones that become responsible for children's education. Out of multiple-child families, only 45.65% find extracurricular education important, and the rest do not insist on this type of education, considering that children themselves should be concerned with supplementing their school knowledge.

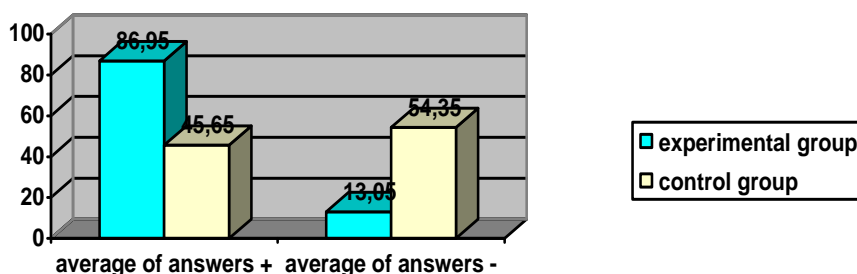

Figure 3. Frequency of responses regarding children's interest and supervision in fulfilling school-related tasks

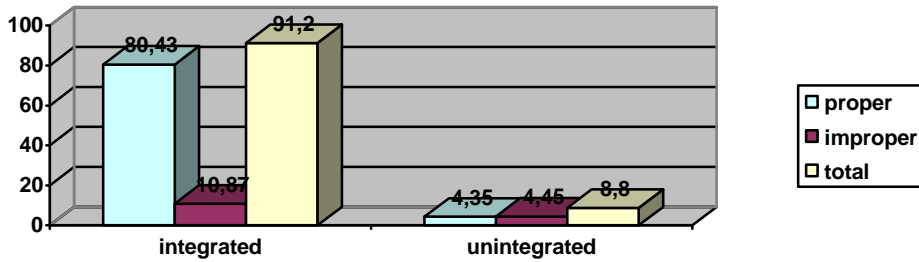
In examining the frequency responses concerning children's interest and supervision in the performance of school tasks (Fig. 3), single-child families are found to be very concerned with the child's solving of school tasks (86.95 %), support him/her continuously, check daily homework and verify notebooks. They have the tendency to get too much involved in solving the child's tasks. Students from large families are not granted the same support (only 45.65 % help their children), as they are to do homework alone, occasionally receiving support from their elder brothers/sisters.

By analysing respondents' answers to the questions regarding the attitude of parents to the child's playmates, the child's behaviour in the group and the supervision of in-group relations, a relatively higher percentage of single-child parents are reported to get actively involved in solving problems encountered within the group (76.08 %) and on the only child's behaviour (82.60 %). In the event that their child complains about a dispute with his/ her friends, parents intervene promptly, scold playmates and overappreciate the conduct of their own child. Parents in control group (63.04 %) leave children freedom to solve their problems, not interfering in the play group, intervening only in their children's behaviour in groups (36.96 %).

With regard to the attitude toward children's daily lives, single-child families consider that it is not necessary for the child to be charged with some chores and that the only responsibility is to learn (63.03 %). In comparison, families with more children consider duties as natural for their children (69.57 %), particularly in looking after younger brothers and helping the elder ones with housework.

As far as the third objective is concerned (highlighting the specificity of the single-child family, given by the differences in socio-economic status), we have found evidence to support the working hypothesis according to which there are differences between education and socialization level of students coming from

single-child families, depending on the high /low socio-economic status of their parents.

Fi

Figure 4. The degree of school integration depending on the socio-economic status of the family

It should be noted that single-child students, who benefit from proper living conditions are integrated properly in that class, get good results in learning. This situation could be due to the fact that 80.43 % of the students benefit from an adequate atmosphere, which ensures the comfort necessary at home and loose family relationships. Only one student in this category has not adjusted properly, as he was centred on satisfying his own interests, manifesting his feelings noisily, even when facing failure. In the family, he is pampered, hyper-protected, and all his whims get immediate satisfaction; he is stubborn and hardly accepts to engage in group work, achieving poor school results.

Students whose parents have a low income (31 of 46) develop a more fragile personality, are more anxious, which would constitute an obstacle at the level of the studied group in developing interpersonal socio-emotional positive relationships with class mates. Of these, 8 registered poor school results, 20 were at an average level, and 3 students have obtained good and very good performance at school.

4. Conclusions

The results obtained and the conclusions drawn in this research disclose a series of characteristics of the single-child family which facilitate the shaping of a global synthetic profile of its educational climate. All proposed objectives have been fulfilled and the hypotheses advanced have been supported. The attitude of the single-child family toward school education and extracurricular activities, as well as the parents' socio-economic level can influence the child's education and socialization. Students from high-income families have obtained better school results and integration. Single-child families take special care of school-age small children, their results indicating the parents' attitude toward school. These parents prefer that scientific curiosity be channelled exclusively toward school and support the child by involving too much in solving school tasks. Despite favourable conditions, sometimes, there appears an educational affective imbalance, due to unlimited freedom or excessive authority and adequate integration within the social

group is obstructed; these children claim only rights and are not made to feel responsible concerning the code of duties-obligations.

Only children from families with low economic status obtain average school results. Even though the financial level and living conditions influence the child's personality development, students from families deprived of such factors are not disadvantaged in obtaining optimum results in school, but their personality is slightly influenced and the relations established within the group are more limited.

The main problem of the educational climate in the single-child family is that of the balance between authority and responsibility, affection and discipline, guidance and independence. Projecting and developing educational activities in a school-family partnership, granting more freedom to students to propose and comment upon assumed purposes, to adopt group decisions, the direct involvement of the family and children to reach proposed goals can contribute to diminish negative manifestation in the children's conduct and to steer them on the natural course of their evolution. Through the personalization of educational undertakings, there is achieved a gradual detachment from the initial state of social dependence, which makes the individual more and more autonomous and capable of individual and social creative manifestations.

References

1. BIRCH, A., (2000), *Psihologia dezvoltării*, Editura Științifică și Tehnică, București.
2. MITROFAN, I., MITROFAN, N., (1994), *Elemente de psihologie a cuplului*, Editura Șansa, București.
3. MOISIN, A., (2001), *Arta educării copiilor și adolescenților în familie și în școală*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
4. STĂNCIULESCU E., (2001), *Sociologia educației familiale*, Editura Polirom, Iași.
5. ȘCHIOPU V., VERZA E., (1993), *Psihologia vârstelor*, EDP, București.
6. TURLIUC, M-N., (2004), *Psihologia cuplului și a familiei*, Editura Performantica, Iași.
7. VOINEA, M., (1996), *Psihosociologia familiei*, Editura Universității București, București.
8. VRASMAS, E. A. (2002), *Consilierea și educația părinților*, Ed. Aramis, București

ASPECTE ALE EDUCAȚIEI ȘI SOCIALIZĂRII COPILULUI UNIC ÎN FAMILIA CONTEMPORANĂ

Dumitriu Constanța ¹,
Brînzucă Marcelica ²,

¹ Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău, Calea Mărășești, Nr. 157, 600115, România

² Școala Hangu, Neamț, România

Cuvinte cheie: *socializarea copilului unic, dezvoltarea copilului unic, climat educativ, acțiuni educative, metode de grup.*

Rezumat

Lucrarea abordează aspecte ale educației și socializării copilului unic în familia contemporană, din două perspective: una teoretică și alta practică.

Scopul cercetării vizează conturarea unui profil sintetic global al climatului educativ în familia cu copil unic, demonstrând că nivelul intelectual, atitudinea părinților și nivelul socio-economic pot influența educația și socializarea copilului. Cercetarea este de tip descriptiv-constatativă, iar pentru colectarea și interpretarea datelor au fost folosite mai multe metode și instrumente de cercetare: chestionarul, ancheta socială practică la domiciliul familiei, experimentul constatativ, observația psihosocială, tehnici statistice.

Eșantionul supus investigației este constituit din 46 părinți, respectiv 46 copii unici, cu vârsta cuprinsă între 7 și 11 ani care sunt elevi în clasele primare. Analiza datelor obținute în cadrul cercetării confirmă ipoteza generală și ipotezele specifice referitoare la diferențele înregistrate între atitudinea familiei cu copil unic și atitudinea familiei cu mai mulți copii privind educația și socializarea copilului.

Principala problemă a climatului educativ în familia cu copil unic este aceea a echilibrului dintre autoritate și responsabilitate, dintre afecțiune și disciplină, dintre îndrumare și independență.

1. Introducere

Arta de a găsi linia de mijloc între îngăduință și severitate între activitate și frânare constituie tot secretul educației, apreciază Ecaterina Vrasmas (2002).

Despre familia cu copil unic s-a scris relativ puțin, aceasta explicându-se probabil prin faptul că preocupările pedagogice s-au centrat mereu pe rezolvarea problematicii generale a familiei cu mai mulți copii. Cu toate acestea, de-a lungul timpului, copilul unic a constituit subiectul mai multor studii, teorii psihologice, sociologice, pedagogice, interesul actual fiind orientat asupra specificității climatului educativ din familia cu un singur copil (Mitrofan, I., Mitrofan, N., 1994; Voinea, M., 1996; Moisin, A., 2001; Turliuc, M-N., 2004). Se opinează că înlocuirea economiei tradiționale „morale” cu o economie de piață este responsabilă de bulversarea comportamentelor și a valorilor, inclusiv de tendința de „civilizare” a relațiilor conjugale și optarea pentru un singur copil

Realitatea educațională evidențiază multe dificultăți de adaptare școlară și socială întâmpinate de către copiii unici supraprotejați. În schimb, asigurarea de

către părinți a unui echilibru între autoritate și responsabilitate, afecțiune și disciplină, îndrumare și independență facilitează procesul unei socializări reale. Din perspectivă sociologică, interesul este comutat pe procesul de formare a componentei sociale, cu alte cuvinte, pe construirea componentei dobândite a personalității în întregul ei, și nu ca unitate tensionată a “eului social” și a “eului individual”. Putem aminti în acest context, câteva dintre teoriile explicative ale socialului: *funcționalismul* (Durkheim, E., Parsons, T.), *interacționismul simbolic* (Mead, G.H.), *fenomenologia* (Schutz, A., Luckmann, Th.), *modelul dramaturgic* (Goffman, E.), *etnometodologia* (Garfinkel, H.), *sociologia cognitivă* (Cicourel, A.) și *structuralismul constructivist* (Bourdieu, P).

Din perspectiva teoriei învățării, pentru examinarea modului de dezvoltare a unor comportamente complexe, concepte și obiceiuri, Ann Birch (2000) amintește trei teorii ale învățării. Două dintre ele au la bază *procesele de condiționare*, prin care se formează asociații noi între obiectele și evenimentele din mediu și răspunsurile individului; cea de-a treia, *teoria învățării sociale*, afirmă că schimbările de comportament pot fi determinate prin observarea, identificarea și imitarea comportamentului celorlalți.

Procesul socializării prin familie este un proces de învățare socială și cunoaște o serie de stadii diferite (Șchiopu, U., Verza E., 1993), ca forme de pregătire a indivizilor pentru îndeplinirea unor roluri în structurile ierarhice instituționale. După cum precizează Elisabeta Stănculescu (2001), socializarea primară începe odată cu nașterea copilului și este procesul prin care primul univers social al individului este construit ca univers de semnificații și ca realitate. În cadrul acestui proces, agenții socializării (părinții, rudele) au rolul de a selecta influențele, constituind un “ filtru “ între copil și structurile obiective. Prin interiorizarea limbajului, copilului îi sunt oferite modele, norme, reguli, programe de conduită; pe lângă dimensiunea cognitivă, socializarea primară implică și dimensiunea afectivă, copilul identificându-se emoțional cu “ altul semnificativ “.

Prin socializarea secundară se asigură învățarea rolurilor instituționale; agenții socializării sunt percepuți ca funcționari ai instituției, identificarea emoțională a actorilor este mult diminuată, iar componentele cognitive și normative se împletesc. Rezultă rolul deosebit pe care îl are socializarea primară în construirea structurilor de bază ale Sinelui și ale lumii, în orientarea către lume a *candidatului la umanitate*.

Fenomenul *copilului unic* a generat opinii, poziții diferite privind particularitățile mediului familial care ar fi mult mai sărac sub aspect educativ, un mediu incomplet și chiar frustrant. El ar fi sărăcit de dimensiunea socială esențială care include dihotomia “ rivalitate – solidaritate ”, asumarea de roluri, responsabilități diverse, raportarea la alții de vârsta lui, iar relațiile copilului cu părinții pot căpăta adesea un caracter nefavorabil.

Pe poziții opuse sunt opiniile conform cărora familiile cu copil unic oferă un mediu educativ normal, copiii sunt bine crescuți și educați, iar soluția copilului unic satisface și instinctul părinților, dar și interesele de moment ale copilului care nu trebuie să împartă cu alții generozitatea și afecțiunea părinților.

Mulți autori apreciază că nu numărul de membri care compun familia este cauza care favorizează sau se opune integrării sociale a copilului, cât mai ales conștiința educativă care reglează raporturile dintre părinți și copii. Prin urmare, caracterele copilului unic pot fi „provocate” iar copilul unic nu poate fi o problemă, decât în cazul în care părinții, prin educația lor, fac să apară trăsături morale negative precum: egoismul, individualismul, încăpăținarea, lenea. Ele pot fi evitate dacă părinții acționează la timp și cu mult tact pedagogic. Nu există o pedagogie specială a educației copilului unic, scopul și sarcinile sunt aceleași, diferite fiind doar condițiile.

2. Material și metodă

Argumentele de natură teoretică subliniate mai sus, precum și observațiile generate de practica educațională pun în evidență faptul că există anumiți factori specifici familiei cu un singur copil care pot influența nivelul educației și socializării lui.

Scopul cercetării vizează conturarea unui profil sintetic global al climatului educativ în familia cu copil unic, demonstrând că nivelul intelectual, statusul socio-economic și atitudinea părinților pot influența educația și socializarea copilului.

Ipoteza generală, verificată printr-o cercetare de tip constatativ- descriptiv este următoarea: există particularități date de atitudinea părinților cu copil unic și de nivelul lor socio-economic privind preocuparea pentru educația copilului? Dacă da, cum influențează aceste particularități educația și socializarea copilului?

Ipoteze specifice:

Ipoteza specifică 1. Există diferențe între atitudinea părinților cu copil unic și atitudinea părinților cu mai mulți copii privind educația și socializarea copilului.
Ipoteza specifică 2. Există diferențe între elevii proveniți din familiile cu copil unic privind nivelul de educație și socializare în funcție de statusul socio-economic ridicat /scăzut al părinților.

Variabilele cercetări și operaționalizarea lor:

1. *Variabila atitudinea părinților față de dezvoltarea copilului unic* a fost operaționalizată în funcție de trei criterii:

- atitudinea familiei cu copil unic față de școală;
- atitudinea familiei cu copil unic față de colegii și prietenii copilului;
- atitudinea familiei cu copil unic față de implicarea copilului în viața cotidiană.

2. *Variabila nivelul de educație și socializare a copilului unic* a fost cercetată după cum urmează:

- nivelul de educație prin calificativele obținute pe semestrul I al anului școlar 2010 - 2011;
- nivelul de socializare (integrat-neintegrat) în funcție de statusul social al copilului în clasa de elevi.

3. *Variabila nivelul socio-economic al familiei* cu copil unic vizează condițiile de locuit ale copilului (proprii/improprii) și venitul pe membru obținut de familie: scăzut sub 300 lei; ridicat peste 700 lei.

Eșantionul supus investigației este constituit din 46 părinți, respectiv 46 copii unici cu vârsta cuprinsă între 7 și 11 ani, elevi în clasele primare. Pentru realizarea primului obiectiv (evidențierea unui tablou specific privind atitudinea părinților cu copil unic față de dezvoltarea copilului) s-au folosit două grupuri de subiecți: un grup experimental (părinții cu un copil) și un grup de control (părinții cu mai mulți copii). Părinții au fost selecționați în funcție de variabila copil unic.

Pentru grupul de control s-a realizat o selecție aleatorie, în care s-a încercat păstrarea aceluiași caracteristici proprii și grupei experimentale; variabila număr de copii în familie fiind cea care diferențiază cele două grupe. Mai mult, elevii aparținând familiilor cu mai mulți copii sunt similar distribuiți pe clase și sex cu elevii – copii unici în familie. Analiza comparativă a caracteristicilor copiilor celor două grupuri este redată în tabelul nr. 1

Table 1. Distribuția pe clase școlare a subiecților

Clasa	Clasa I	Clasa a II-a	Clasa a III-a	Clasa a IV-a	Total
Grup experimental	12	8	10	16	46
Grup de control	12	8	10	16	46
Total	24	16	20	32	92

Pentru realizarea celui de-al doilea obiectiv (evidențierea unor note specifice în interiorul familiei cu copil unic, date de diferențele privind nivelul socio-economic al familiei), s-a folosit doar grupa de părinți care au un singur copil.

Ca metode și instrumente de cercetare au fost utilizate: chestionarul, experimentul constatativ, ancheta socială, analiza documentelor școlare.

Pentru variabila *atitudinea părinților față de dezvoltarea copilului unic*, s-a aplicat un chestionar atât familiilor cu copil unic, cât și celor cu mai mulți copii.

Chestionarul cuprinde 24 întrebări și are următoarea structură:

- atitudinea părinților față de școală;
- importanța solicitării unor sarcini complementare școlii;
- interesul și ajutorul oferit de părinți pentru rezolvarea sarcinilor școlare ale elevilor;
- atitudinea părinților față de colegii de joacă ai copilului;
- atitudinea părinților față de comportamentul copilului în grup;
- supravegherea relațiilor în grup ale copilului;
- atitudinea părinților față de viața cotidiană a copiilor (vizează trei conduite: cedare, respingere, direcționare).

3. Rezultate și discuții

Referitor la importanța acordată de familie educației primite de către copil în școală, constatăm că 76.08% dintre părinții cu copil unic manifestă o atitudine pozitivă, recunoscând rolul educației formale, școlare în dezvoltarea psihosocială a copilului; dintre familiile cu mai mulți copii, 56.53% sunt de aceeași părere. Există

o diferență de 20% între familiile cu copil unic față de familiile care au mai mulți copii, ceea ce ne conduce la ideea că există orientare mai accentuată a familiei cu copil unic față de educația primită în școală (Fig. 1).

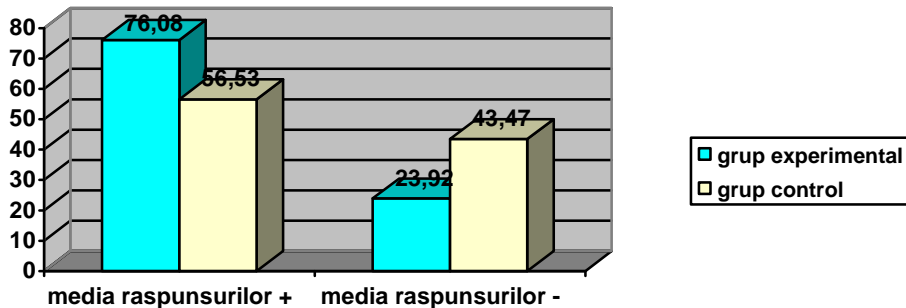

Figure 1. Frecvența răspunsurilor pentru cele două grupuri privind importanța educației formale

Părinții cu copil unic acordă o atenție deosebită atât educației formale, cât și cunoștințelor obținute prin educația nonformală (69.56%, Fig. 2).

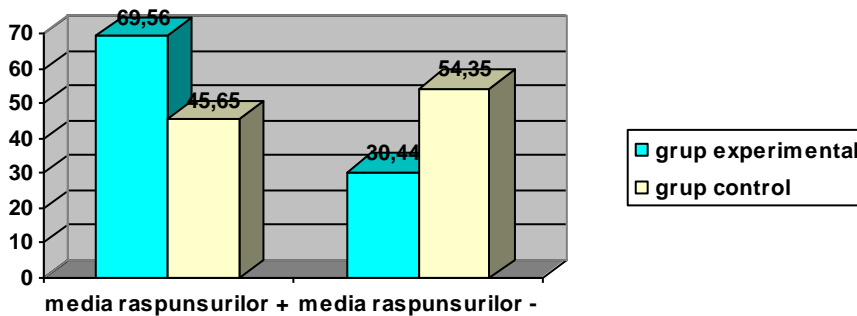

Figura 2. Frecvența răspunsurilor privind importanța acordată de familie educației nonformale

Ei consideră că aceste informații, obținute prin participarea copilului la diverse activități extrașcolare completează eficient educația formală, iar școala și familia sunt singurele care devin responsabile de educația copiilor. Dintre familiile cu mai mulți copii, doar 45.65% acordă importanță educației extrașcolare, iar restul nu insistă asupra acestui tip de educație, considerând că singuri copiii trebuie să fie preocupați de completarea cunoștințelor lor școlare.

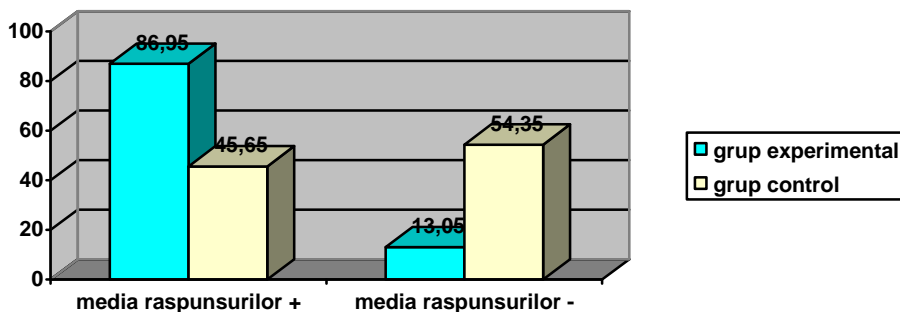

Figura 3. Frecvența răspunsurilor privind interesul și supravegherea copiilor în îndeplinirea sarcinilor școlare

Urmărind frecvența răspunsurilor privind interesul și supravegherea copiilor în îndeplinirea sarcinilor școlare (Fig.3), se constată că familiile cu copil unic sunt foarte interesate de îndeplinirea sarcinilor școlare de către copil (86.95%), îl sprijină în permanență, îi controlează zilnic temele, verificându-i caietele. Ei se implică chiar prea mult în rezolvarea sarcinilor școlare ale copilului. Elevului provenit dintr-o familie numeroasă nu i se acordă același sprijin (doar 45.65% își ajută copiii), ei fiind lăsați să-și rezolve singuri temele, uneori primind sprijin doar de la frații mai mari.

Analizând răspunsurile respondenților la întrebările privind atitudinea părinților față de colegii de joacă ai copilului, față de comportamentul copilului în grup și supravegherea relațiilor în grup ale copilului, se constată că o pondere relativ mai mare a părinților cu copii unici intervin în rezolvarea problemelor ivite în interiorul grupului (76.08%) și asupra modului de comportare a unicului copil (82.60). În cazul în care copilul lor reclamă o disensiune cu prietenii săi, părinții intervin prompt, ceartă partenerii de joc și supraapreciază conduita propriului copil. Părinții din grupul de control (63.04 %) lasă libertatea copiilor de a-și rezolva singuri problemele, neimplicându-se în grupul de joacă, intervenind doar în modul de comportare a copilului în grup (36.96%).

Cu privire la atitudinea părinților față de implicarea copilului în viața cotidiană, familiile cu copil unic consideră că nu este necesar ca propriul copil să aibă anumite obligații în casă, singura responsabilitate fiind aceea de a învăța (63.03%). Comparativ, familiile cu mai mulți copii apreciază ca firești sarcinile pe care copiii lor le îndeplinesc în cadrul familiei (69.57%), în special în îngrijirea fraților mai mici și întrajutorarea fraților mai mari în gospodărie.

În ceea ce privește realizarea celui de-al treilea obiectiv (evidențierea unor note specifice în interiorul familiei cu copil unic, date de diferențele referitoare la nivelul socio-economic al familiei), s-a confirmat ipoteza de lucru conform căreia există diferențe între elevii proveniți din familiile cu copil unic privind nivelul de educație și socializare în funcție de statusul socio-economic ridicat /scăzut al părinților.

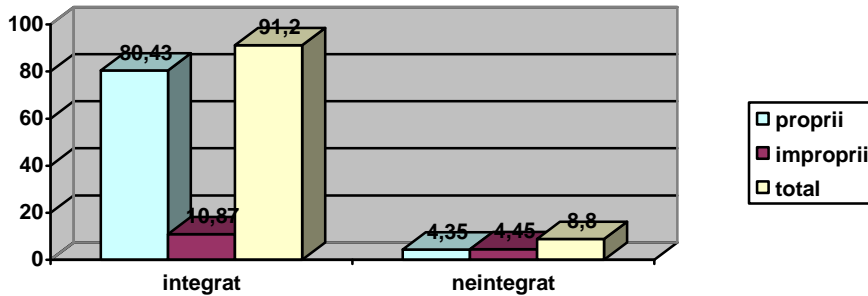

Figura 4. Gradul de integrare școlară în funcție de nivelul socio-economic al familiei

Se observă că elevii unici, care beneficiază de condiții proprii de locuit, sunt integrați corespunzător în cadrul clasei, obțin rezultate bune și foarte bune la învățătură. Această realitate s-ar putea datora faptului că 80.43% dintre elevi beneficiază de o atmosferă propice, tradusă prin asigurarea confortului necesar acasă și relații destinse în familie. Doar un elev din această categorie nu s-a adaptat corespunzător. El este centrat doar pe satisfacerea propriilor interese, își manifestă zgomotos sentimentele, chiar și atunci când înregistrează eșecuri. În familie, este răsfățat, hiperprotejat, îi sunt satisfăcute toate capriciile; este încăpăținat și se lasă greu antrenat într-o muncă colectivă, obținând rezultate școlare slabe.

Elevii ai căror părinți au un venit financiar scăzut (31 din cei 46) își dezvoltă personalitatea mai fragil, sunt mai anxioși, ceea ce ar constitui o piedică la nivelul grupului studiat de a dezvolta relații interpersonale de comunicare, socio-afective pozitive cu colegii din clasă. Dintre aceștia, 8 au înregistrat un nivel scăzut la învățătură, 20 se situează la un nivel mediu, iar 3 elevi au obținut performanțe bune și foarte bune.

4. Concluzii

Rezultatele obținute și concluziile desprinse din această cercetare relevă o serie de particularități ale familiei cu copil unic, facilitând conturarea unui profil sintetic global al climatului educativ din cadrul acesteia. Considerăm că toate obiectivele propuse au fost îndeplinite, iar ipotezele avansate au fost confirmate. S-a demonstrat că atitudinea familiei cu copil unic față de educația școlară și extrașcolară a acestuia, precum și nivelul socio-economic al părinților pot influența educația și socializarea copilului. Elevii provenind din familii cu venituri ridicate au obținut rezultate bune la învățătură și în integrarea școlară. Familiile cu un singur copil manifestă o deosebită grijă față de copil în perioada școlară mică, rezultatele la învățătură obținute de copiii unici reflectând fidel atitudinea părinților față de școală. Acești părinți preferă ca întreaga curiozitate științifică să fie rezervată exclusiv domeniului școlar, sprijină copilul implicându-se prea mult în rezolvarea sarcinilor școlare. În cazul în care aceste condiții există, dar apare un dezechilibru afectiv educațional, fie prin acordarea unei libertăți nelimitate, fie prin autoritate excesivă, este obstrucționată integrarea adecvată în grupul social; acești

copii consideră că au numai drepturi, nefiind responsabilizați cu privire la codul drepturi - obligații.

Copiii unici provenind din familii cu status economic scăzut obțin la școală în general rezultate medii la învățatură. Cu toate că nivelul financiar și condițiile de locuit sunt factori favorizanți în dezvoltarea personalității copilului, observăm că elevii proveniți din familiile care nu beneficiază de astfel de criterii nu sunt defavorizați în atingerea rezultatelor optime școlare, dar personalitatea lor este mai fragil dezvoltată, iar relațiile stabilite în cadrul grupului social sunt mai restrânse.

Principala problemă a climatului educativ în familia cu copil unic este aceea a echilibrului dintre autoritate și responsabilitate, dintre afecțiune și disciplină, dintre îndrumare și independență. Proiectarea și derularea unor acțiuni educative în parteneriat școală-familie, acordarea unei mai mari libertăți elevilor în propunerea și comentarea scopurilor asumate, în adoptarea deciziilor de grup, participarea directă a familiei și a copiilor la realizarea scopurilor propuse pot contribui la diminuarea manifestărilor negative din conduita copilului și înscrierea pe traiectoria firească e evoluției sale. Prin personalizarea demersurilor educative în cadrul familiei și școlii, se realizează o eliberare treptată de dependențele sociale inițiale, individul devenind din ce în ce mai autonom, putându-se manifesta creativ în plan individual și social.

Bibliografie

1. BIRCH, A., (2000), *Psihologia dezvoltării*, Editura Științifică și Tehnică, București.
2. MITROFAN, I., MITROFAN, N., (1994), *Elemente de psihologie a cuplului*, Editura Șansa, București.
3. MOISIN, A., (2001), *Arta educării copiilor și adolescenților în familie și în școală*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
4. STĂNCILESCU E., (2001), *Sociologia educației familiale*, Editura Polirom, Iași.
5. ȘCHIOPU V., VERZA E., (1993), *Psihologia vârstelor*, EDP, București.
6. TURLIUC, M-N., (2004), *Psihologia cuplului și a familiei*, Editura Performantica, Iași.
7. VOINEA, M., (1996), *Psihosociologia familiei*, Editura Universității București, București.
8. VRASMAS, E. A. (2002), *Consilierea și educația părinților*, Ed. Aramis, București